

Delavnica »Nove oblike sodelovanja med javnimi zavodi, NVO, samozaposlenimi in zasebnim sektorjem«

Povzetek razprave in zapis predlogov

Datum delavnice: 28. 8. 2019

Lokacija: Gledališče Koper

Število udeležencev:30

1. Povzetek razprave

V začetnem delu delavnice so udeleženci kot primere dobrih praks ministrstva večkrat poudarili Poletno muzejsko noč, Leto evropske kulturne dediščine, Rastem s knjigo, Register kulturnih spomenikov državnega pomena, obnovo dediščine, kulturni tolar, zavzetost pri nominacijah za ohranitev Unescove dediščine, odprtost kulturnih ustanov (prost vstop, noč muzejev ipd.), Ta veseli dan kulture, PMN, spodbudo nacionalnih akcij v lokalnem okolju, podporo Primorskemu poletnemu festivalu, podporo samostojnim ustvarjalcem (prispevki za socialno varnost), prenos strokovnih kompetenc v šolski sistem, prenovo nepremične kulturne dediščine, sredstva za zaposlitev znotraj NVO, spodbujanje kulturnega turizma, gradnja nove kulturne infrastrukture – česar si želijo še več in zaposlitev kulturologov znotraj šolskega sistema. Kot primer dobre prakse so navedli tudi vključevanje zainteresirane javnosti v pripravi strategije NPK 2020–2027.

V nadaljevanju so udeleženci razmišljali, katere ukrepe bi uvedli, če se ne bi soočali s finančnimi in drugimi omejitvami. Izpostavili so področje vpeljevanja kulturnih vsebin v vzgojo in izobraževanje, tako znotraj kot zunaj šolskega sistema, potrebo po obnovi kulturne dediščine, digitalizaciji, vpeljavi 3D tehnologij in boljšo promocijo spletnih platform, kot je Kulturnik.si. Če bi imeli možnost dostopa do najsodobnejših tehnologij, bi poskrbeli za izobraževanje strokovnih kadrov, prek seminarjev, štipendij in izobraževanj v tujini. Veliko udeležencev je podprlo idejo odprtih knjižnic po zgledu Skandinavije in izmenjavo najkakovostnejših umetniških dogodkov v mednarodnem prostoru.

V osrednjem delu delavnice so udeleženci po skupinah razvili naslednje predloge novih ali izboljšanih oblik sodelovanja med deležniki:

- **Skupna promocijska platforma:** Udeleženci so predlagali razvoj skupne spletne platforme, ki bi združevala različne kulturne dogodke. S tem bi dosegli večjo preglednost in dvig interesa za kulturo. Ugotovili so, da rešitev že obstaja v obliki platforme Kulturnik.si, zato so izpostavili problematiko obveščanja javnosti in izvajalcev o obstoječem portalu. Poskrbeti bi bilo treba tudi za promocijo.

- **Donatorstvo:** Skupina je predlagala povezovanje zasebnega ali javnega sektorja s samozaposlenim ali NVO. Izvajalec bi večjim podjetjem ali javnemu sektorju ponudil svoj izdelek (npr. knjigo) v zameno za sofinanciranje njegove realizacije (grafične priprave, tiska). To bi služilo podpori ustvarjalcem ter promociji kulture znotraj organizacij oz. podjetij, ki bi izvedle donatorstvo. Vloga ministrstva bi bila povezovanje različnih deležnikov, spodbujanje in podpora donatorskih storitev.
- **Nudisti v muzeju:** Ena izmed skupin je predlagala, za bi po zgledu dobre prakse iz tujine tudi v Sloveniji ob določenih urah organizirali ogled muzejev za nudiste. Vloga ministrstva bi bila predvsem sofinanciranje izvedbe ter nudenje pravno formalne podlage. Predlog kaže na željo udeležencev po nadgradnji njihovih programov.
- **»Turistični evro«:** Predlog se nanaša na povezovanje med kulturnimi inštitucijami in turistično panogo. Glede na to, da kultura prispeva k razvoju turizma, saj si turisti ogledujejo tudi kulturno dediščino in dogodke, so udeleženci predlagali, da bi turistična panoga prispevala del zaslužka k financiranju obnove kulturne dediščine ali izvedbi kulturnih dejavnosti. Vloga ministrstva pri tem ukrepu je skleniti dogovor z gospodarstvom. Rešitev so poimenovali »Turistični evro«.
- **Kultivator oz. regijska interesna skupnost za kulturo:** Ideja udeležencev je okrepiti regijska področja, znotraj katerih bi se različni deležniki združevali v interesne skupnosti. S povezovanjem bi imeli večjo prepoznavnost, veljavo in jasne usmeritve. To bi rezultiralo v večji povezanosti, skladnejši delitvi sredstev, zvišanju kulturne ravni ter učinkovitejši komunikaciji in promociji. Vloga ministrstva pri tem predlogu je priprava zakonske podlage, spodbujanje, strokovno spremljanje in financiranje (davčne olajšave). S tem ukrepom bi hkrati povečali decentralizacijo.
- **Kreiranje namenskih fundacij:** Podobno kot predhodni predlog, se tudi ta nanaša na povezovanje različnih deležnikov (občina in država, podjetje, umetniki, posamezniki) v fundacijo, ki zajema administrativno-financi in strokovni vidik. Udeleženci želijo vzpodbujanje namenskega, ciljnega financiranja kulturnih produktov in programov. Vloga ministrstva je omogočiti davčne olajšave vlagateljem v kulturo, predrugačenje sistema loterije, ki bi v določenem deležu prav tako lahko financirala kulturne vsebine, ter podpora fundaciji in izvajalcem pri promociji. Med predstavitvijo ukrepa so udeleženci izpostavili problematiko strokovnega nadzora, ki se jim trenutno zdi pomanjkljiv.

Na koncu delavnici so udeleženci izpostavili in navedli še nekaj področij za katera menijo, da bi jih nov NPK moral urediti. Ponovno so udeleženci omenili pomanjkljivo ureditev zastopanosti kulturnih vsebin v šolstvu. Da bi to izboljšali, je potrebno povezovanje različnih ministrstev. Kot primer dobre prakse so navedli Svetilnik, ki odpira javne zavode in spodbuja zanimanje mlajših generacij za kulturo. Izpostavili so tudi potrebo po spremembi in konsistentnost pri točkovanju razpisov, izboljšanje infrastrukture in predrugačenje izbora vodilnih kadrov. Pomembna se jim zdi tudi večja aktivnost Ministrstva za kulturo na terenu, kar bi dosegli s terenskim delom zaposlenih na ministrstvu. To bi morebiti izboljšalo tudi komunikacijo ministrstva z uporabniki oz. izvajalci, ki jo udeleženci trenutno zaznavajo kot pomanjkljivo in neustrezno.

2. Zapis predlogov

Delavnico so sestavljale 3 aktivnosti:

- Pozitivna vloga MK v preteklosti
- Ustvarjanje zamisli za izboljšavo / ukinitev / uvedbo ukrepov
- Ustvarjanje zamisli za nove oblike sodelovanja med deležniki

Pozitivna vloga Ministrstva za kulturo v preteklosti

Za to aktivnost so udeleženci imeli na voljo podvprašanja: Kateri projekti / aktivnosti iz preteklosti kažejo na pomemben prispevek ministrstva za kulturo za slovenski kulturni prostor? Kaj je omogočilo pomemben prispevek? Navedite primere projektov / aktivnosti iz preteklosti, ko se je ministrstvo uspešno odzvalo na trende v okolju. Kaj je omogočilo uspešen odziv ministrstva? Navedite primere projektov / aktivnosti iz preteklosti, ko je ministrstvo uspešno nagovorilo potrebe različnih deležnikov? Kaj je omogočilo uspešen odziv ministrstva? Navedite primere projektov / aktivnosti iz preteklosti, ko je ministrstvo spodbudilo uspešno sodelovanje različnih organizacij in/ali posameznikov? Kaj je omogočilo uspešno sodelovanje?

Povzetek razmišljanj:

- Obetaven začetek po osamosvojitvi (Rudi Šeligo)
- Podpora Primorskemu poletnemu festivalu – nastanek Gledališča Koper
- Podpora samostojnim ustvarjalcem (prispevki!)
- Solidna podpora avtohtoni madžarski in italijanski skupnosti
- Uspešne prenove kulturnih spomenikov
- Valorizacija novih umetniških praks
- Prenova strokovnih kompetenc v šolski sistem
- Spodbuda nacionalnih akcij v lokalnem in mednarodnem okolju
- Ta veseli dan kulture (PMN, DEKD) pozitiven odziv javnosti – spodbuda za nadaljnje delo
- Prepoznavanje potencialov festivalske kulture v lokalnem okolju
- Bienale sodobne glasbe – tehtna vsebina, jasen finančni načrt, inovativnosti, spodbuda slovenskih ustvarjalcev in poustvarjalcev
- Teden ljubiteljske kulture
- Leto evropske kulturne dediščine
- Društva v javnem interesu
- E-ARH.si
- Kulturni bazar
- Rastem s knjigo
- Register kulturnih spomenikov državnega pomena

- Vključevanje zainteresirane javnosti v pripravo strategije NPK 2020–2027
- Sprejem zakona 1% za likovno opremo pri javnih investicijah (državne) iz 11/2017
- Pomoč ZDSLJU pri urejanju strateških programov in projektov
- Podpora razvejeni mreži institucij
- Obstoječi viri
- Prednost, da je Ministrstvo za kulturo samostojno
- Kulturni tolar
- Obnova dediščine
- Sofinanciranje programov
- Zavzetost pri nominacijah za ohranitev UNESCO dediščine
- Gledališče: programske smernice za tekoče/naslednje leto
- Odprtost kulturnih ustanov (prost vstop, Noč muzejev ipd.)
- Spodbujanje sodelovanja javni zavodi in nevladne organizacije
- Unikum JSKD – ljubiteljska kultura
- Viri informacij na spletni strani MK (snovna in nesnovna dediščina)
- Funkcija nadzora (člani v svetih zavodov)
- Samozaposleni v kulturi
- Kulturni tolar (pred 2008) zdaj kulturni evro

Ustvarjanje zamisli za izboljšavo / ukinitvev / uvedbo ukrepov

Za to aktivnost so udeleženci imeli na voljo podvprašanja: Katere ukrepe bi izboljšali / uvedli / ukinili, če bi imeli:

- *neomejeno podporo odločevalcev;*
- *neomejeno količino sredstev;*
- *neomejen dostop do katere koli prakse / znanja v tujini;*
- *neomejen dostop do najsodobnejših tehnologij?*

Povzetek razmišljanj:

- Več kulturnih vsebin za otroke in mlade
- Večja dostopnost za vse ne glede na socialni status (subvencioniranje MK-ja)
- Dostopnost prostorov za ljubiteljsko kulturo (subvencija uporaba prostorov)
- Spodbujanje kulturnih dogodkov na podeželju (denar amaterskim društvom)
- Obnova kulturne dediščine
- Več zaposlenih
- NUK in glasbeni muzej
- Podpora ustvarjalcem (finančna, projektni razpisi, delovne štipendije)
- Večja odprtost javnega prostora
- Sistemsko urejanje pogojev dela samozaposlenim v kulturi
- Likovno vizualni portal za javnost
- Dostopnost za vse (dvigalo)

- Urejeni depoji skladišča
- Prilagoditev za slepe in slabovidne, gluhe in naglušne
- Odkupi zbirk, predmetov, umetnin, likovnih del
- Sofinanciranje zasebnih zbirk odprtih za javnost
- Muzej, knjižnica, gledališče in kavarna
- Čez-sektorsko povezovanje, interdisciplinarnost, internacionalno povezovanje
- Spoznavanje mednarodnih dobrih praks
- Prenova/obnova nepremične KD
- Umeščanje ustreznih vsebin, prijaznih prebivalcem in obiskovalcem ter okolju
- Medgeneracijsko povezovanje
- Brezplačni obisk kulturnih institucij in dogodkov
- Sredstva za zaposlitve znotraj NVO
- Financiranje prispevkov samostojnih kulturnih delavcev
- Zaposlitev kulturologov znotraj šolskega sistema
- Medsektorsko sodelovanje javnih zavodov, NVO-jev, samostojnih ustvarjalcev ter gospodarskega in zasebnega sektorja
- Zagotovitev depojskih (ustreznih) prostorov v celotni regiji
- Redni brezplačni javni prevozi s poudarkom na povezavi podeželje-mesto
- Gradnja nove kulturne infrastrukture
- Čezmejno povezovanje
- Spodbujanje kulturnega turizma
- Odprte knjižnice po zgledu Skandinavije
- Programska obogatitev obstoječih mednarodnih projektov (izmenjava najboljših)
- Pripeljati vrhunske izvajalce na obrobje/provincino
- Po znanje tudi v tujino (seminarji, staži, rezidence, štipendije ...)
- Izmenjava najkakovostnejših umetniških dogodkov
- Zgledovanje po najboljših tujih praksah
- Sklepanje prijateljstev
- Digitalizacija vsega – dediščina in sodobna ustvarjalnost
- Sodobna oprema kulturne infrastrukture – prost dostop, video igre, 3D programiranje, VR za otroke
- Tehnološki kulturni centri – digitalno močni, prosto dostopni za občane, delavnice, medgeneracijsko sodelovanje
- Digitalni instrumenti – tematski festivali (glasbeni, video, performansi)
- Virtualni festival luči namesto plastike – svetlobna arhitektura
- Interaktivni muzeji in galerije
- Oder za predstave na morju z vrhunsko tehnologijo
- Pomoč sodobne tehnike pri prezentiranju ljubiteljske dejavnosti (dron, predvajanje v živo, arhiviranje dogodka)
- Hitrejši in lažji dostop do informacij javnega značaja (v sodelovanju z domačimi informatiki)
- Interaktivna povezava v vsakem trenutku in v vsakem kraju
- Javni repozitorij za hrambo avdio-video in pisne dokumentacije na MK
- 3D tehnologija (skeniranje, hranjenje, obdelava, 3D tisk...)

- Izobraževanje strokovnega kadra

Ustvarjanje zamisli za nove oblike sodelovanja med deležniki

Za to aktivnost so udeleženci imeli na voljo podvprašanja: Kaj pridobijo javni zavodi s sodelovanjem z NVO, samozaposlenimi in zasebnim sektorjem? Kaj pridobijo NVO s sodelovanjem z javnimi zavodi, samozaposlenimi in zasebnim sektorjem? Kaj pridobijo samozaposleni s sodelovanjem z javnimi zavodi, NVO in zasebnim sektorjem? Kaj pridobi zasebni sektor s sodelovanjem z javnimi zavodi, NVO in samozaposlenimi?

Katere nove oblike sodelovanja lahko ustvarite? Vsaka skupina navede 5 novih oblik. Katere so stične točke za sodelovanje med javnimi zavodi, NVO, samozaposlenimi in zasebnim sektorjem? Potem si izbere eno in jo podrobneje vizualizira: Kdo je vključen v ukrep? Kakšen je cilj ukrepa? Kako bomo vedeli, da smo uspešno uresničili ukrep? Kakšna je vloga MK? Kaj je drugače pri tem ukrepu? Na kakšen način poteka izvedba ukrepa (nariši proces)? Kako poteka sodelovanje? Kaj lahko gre narobe?

Povzetek razmišljanj:

- Razbijanje rutine
- Vsebinska obogatitev
- Široka mreža kadrov
- Racionalizacija materialnih stroškov (javni zavodi + NVO ali JZ pomaga NVO) soprodukcije, partnerstva
- Širitev obzorij
- Vključevanje novih nekonvencionalnih praks
- Pridobivanje novih občinstev
- Uspešnejša prijav na zahtevnejše EU razpise
- Dodana vrednost osnovnim dejavnostim JZ – plemenitenje rednih programov
- Pretok človeških virov, tehničnih in finančnih virov
- Simfonija Kopra, Nudisti v muzeju
- Kulturniško izražanje s pomočjo različnih medijev
- Mediteranska trojka
- Možnost pridobitve uporabe prostorov – obogatitev vsebin večji obisk, raznolikost vsebin
- Donacije, sponzorstva, natečaji za inovativne rešitve (povezovanje z zasebnim sektorjem)
- Pridobitev na moči, prepoznavnosti
- Pridobitev novih strokovnih sodelavcev
- Pretok znanj izkušenj in informacij
- Gledališče – osrednji kulturni prostor polno izkoriščen za različne dogodke (koncerti, razstave, literarni večeri ipd.)
- Decentralizacija kulture
- Kompenzacija (donatorstvo-storitev)
- Samostojni kulturni delavci pridobijo prostor, promocijo, dostop do informacij, nadomestilo plačilo, referenco in izobraževanje
- Avtorski honorar in plačani prispevki ni plačilo po računu brez plačanih prispevkov
- Odkupi del umetniških likovnih del

- Promocija/odmevnost, medijska pokritost, utečena mreža
- Organizacija – profesionalna oblika izvedbe (organizacija), servis (JSKD pomaga društvom)
- Dvig kakovosti izvedbe (produkcije) – samozaposleni, boljša dostopnost do infrastrukture, boljša informiranost o možnostih financiranja – težave so finance
- Sodelovanje samozaposlenih, javnih zavodov, NVO in zasebnega sektorja – popularizacija in promocija, prihodki, bogatenje kulturne dediščine in revitalizacija spomenikov, dostop do javne infrastrukture, prepoznavnost, nova naročila za delo
- Nove oblike sodelovanja bodo pripomogle k nadgradnji in širjenju prepoznavnosti kulturnik.si, kreiranju namenskih fundacij, ki se financirajo iz gospodarstva, krepitev kulturnega turizma, ozaveščanje odločevalcev na kulturnem področju skozi strokovne kompetence
- Povečana vloga kulture v šolstvu (predstavitve, spoznavanje, tematska predavanja-vsako leto nekaj)
- MK– priprava izbirnih vsebin, infrastruktura, povezovanje ministrstev (MIZŠ, MF, MK)
- Izbira vodilnih kadrov, širši pogled na kulturo, odprtje javnih zavodov (Svetilnik)
- Kultura – uporaba v šolstvu
- Komunikacija z uporabniki in izvajalci
- Vključenost MK v okolje – obiski
- Sprememba točkovanja razpisov
- Izobraževanje na konkretnih temah (prijave na razpise, zakonodaja in kulturni program na šolah)
- Javno zasebno partnerstvo – kulturni turizem (turistični evro)
- Stalni ukrep vsak 15 letnik dobi 300 € za vstopnine na kulturne prireditve
- Medijska podpora pri promociji z uporabo vseh sredstev (regijski programi in RTV, komercialne TV)
- Kulturni oblak – promocija kulturne dejavnosti

1. Kreiranje namenskih fundacij:

Kdo je vključen? Javni zavodi, samostojni kulturni delavci, NVO, gospodarski subjekti, fizične osebe, država

Cilji ukrepa? Vzpodbujanje namenskega, ciljnega financiranja kulturnih produktov, programov – produkcija

Uspešnost? Poveča se nov finančni vir: vložki gospodarstva, loterija, vlaganje fizičnih oseb, dohodnina (možnost sprememb)

Drugačnost? Strokovno voden fond, ugled vlagateljev, operiranje s sredstvi, fundacija spremlja vsebino in izvajalce

Proces: občine in država, podjetja, umetniki – fundacija- administrativno finančni vidik + strokovni vidik

Vloga MK? 1. Davčne olajšave vlagateljev, 2. Predružačenje sistema loterije, 3. Promocija

Ovire: zakonodajne, konflikti interesov, majhnost prostora

2. Regijska interesna skupnost za kulturo:

Kdo je vključen: MK, občine, regije, ustvarjalci in uporabniki in gospodarstvo

Cilji ukrepa: ustanovitev profesionalne interesne skupnosti za kulturo

Uspešnost: povečanje vlaganj, zvišanje kulturne ravni, učinkovitejša komunikacija in promocija, povečanje občinstva

Drugačnost: večja povezanost, skladnejša delitev sredstev, jasna usmeritev

Proces: oblikovanje predloga, razprava, pismo o nameri, ustanovitev skupnosti

Vloga MK: priprava zakonske podlage, spodbuja, strokovno spremlja in financira (davčne olajšave)

Ovire: individualizem, zaprtost, birokratske ovire

3. Javno – zasebno partnerstvo

Kdo je vključen: vse kulturne inštitucije in turistična panoga

Cilji ukrepa: pripeljati sredstva vložena v ogled kulturnih spomenikov v kulturo

Uspešnost: Stanje kulturne dediščine

Drugačnost: zagotovilo financiranja obnove kulturne dediščine

Proces: okvirni sporazum med MK in gospodarstvom

Ovire: konflikt interesov

4. Nudisti v muzeju:

Kdo je vključen: izvajalci in obiskovalci, javni zavodi, kustosi, strokovnjaki, NVO

Cilji ukrepa: spoznavanje kulturne dediščine s preseganjem stereotipov z odpiranjem prostorov in svobodnega mišljenja

Uspešnost: z velikim obiskom, ki je posledica ustrezne promocije, odziv na socialnih omrežjih in rabe virtualne resničnosti

Drugačnost: spoštovanje drugačnosti in sprejemanje okolja

Proces: javni zavodi, strokovnjaki (NVO, zasebni sektor, samostojni ustvarjalci v kulturi, mediji), obiskovalci, udeleženci

Vloga MK: financiranje programa, pravno formalna podlaga

Ovire: zloraba zaupanja udeležencev in izvajalcev, nerazumevanje okolja, starostna omejitve

5. Donatorstvo – storitev

Kdo je vključen: zasebni ali javni sektor (donator) in samozaposlen ali NVO (izvajalec)

Cilji ukrepa: vzajemnost, promocija ustvarjalnosti, kulture, realizacija projekta za izvajalca, večje zadovoljstvo zaposlenih za donatorje, podpora ustvarjalcem, kulturnikom (za donatorja)

Uspešnost: vsak pridobi, ničesar ne izgubi, deluje kot primer dobre prakse

Drugačnost: sodelovanje, vzajemnost, uresničevanje, želja obeh deležnikov

Proces: ponudba za izdajo slikanice za otroke, donator kot založnik, izvedba predstave za otroke in slikanica kot darilo za otroke zaposlenih (božič, novo leto)

Vloga MK: davčne olajšave in promocija

Ovire: nepripravljenost za sodelovanje

6. Skupna promocijska platforma regionalno/nacionalno:

Kdo je vključen: vsi deležniki in odjemalci v kulturi

Cilji ukrepa: pridobivanje novih uporabnikov, promocija dogodkov, boljša ozaveščenost

Uspešnost: prepoznavnost

Ovire: neprepoznavnost

Proces: ob diskusiji ugotovljeno, da je že izvedeno

Vloga MK: promocija, finance, koordinacija